

Tájékoztató az egyes gabonák, olajos magvak értékesítése esetén 2012. július elsejétől alkalmazandó fordított adózásról

2012.06.14.

A fordított adózás mezőgazdasági szektorra történő kiterjesztésével kapcsolatban egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi XLIX. törvény alapján az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (továbbiakban: Áfa tv.) 142. §-ában szabályozott, belföldi fordított adózás alá eső ügyletek köre 2012. július elsejével kiegészül egyes mezőgazdasági termékek értékesítésével, és az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (továbbiakban: Art.) 31/A. §-a alapján a fordított adózás hatálya alá tartozó mezőgazdasági termék értékesítőjének, valamint az ilyen termék beszerzőjének a fordított adózás hatálya alá tartozó ügyletekről az áfa-bevallásában adatot kell szolgáltatnia.

A fordított adózás alá tartozó mezőgazdasági termékek köre

Az Áfa tv. 142. § (1) bekezdés – 2012. július elsejétől hatályos – i) pontja alapján az adót a termék beszerzője fizeti az Áfa tv. új 6/A. számú mellékletében felsorolt termékek értékesítése esetében. Az Áfa tv. 6/A. számú mellékletében foglaltakat figyelembe véve, a következő termékek értékesítése esik 2012. július elsejétől a fordított adózás hatálya alá:

- kukorica (vtsz. 1005),
- búza és kétszeres (vtsz. 1001),
- árpa (vtsz. 1003),
- rozs (vtsz. 1002),
- zab (vtsz. 1004),
- triticales (vtsz. 1008 90 10),
- napraforgó-mag, törve is (vtsz. 1206 00),
- repce- vagy olajrepce-mag, törve is (vtsz. 1205),
- szójabab, törve is (vtsz. 1201).

Tekintettel arra, hogy az Áfa tv. 6/A. számú melléklete a fordított adózás alá eső mezőgazdasági termékek körét vámtarifaszámra (vtsz-re) hivatkozással határozza meg, figyelemmel kell lenni arra is, hogy az Art. 179. § (13) bekezdés a) pontja értelmében a termékbesoroláskor a Kereskedelmi Vámtarifa 2002. július hó 31. napján érvényes besorolási rendje tekintendő irányadónak (a besorolás ezen időpontot követő változásai az adókötelezettséget nem befolyásolják).

Az adófizetésre kötelezett meghatározása

Az Áfa tv. 6/A. számú melléklete alá tartozó termék értékesítése esetén az adófizetésre kötelezett adóalany meghatározása során az Áfa tv. 142. § (1) bekezdés i) pontja valamint 142. § (3)-(4) bekezdései mellett figyelembe veendő az Áfa tv. 142. § új (8) bekezdése is, mely utóbbi értelmében az Áfa tv. 142. § (1) bekezdés i) pontja nem alkalmazható az Áfa tv. XIV. fejezetében szabályozott jogállású, mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalanyok e tevékenysége körébe tartozó termékértékesítésére és termékbeszerzésére. Ennek megfelelően az egyes gabonák, olajos magvak értékesítésének fordított adózására vonatkozó előírások hatálybalépése nem befolyásolja az Áfa tv. XIV. fejezetében szabályozott jogállású, mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalany azon értékesítéseinek az Áfa tv. 6/A. számú mellékletét, amely termékértékesítései tekintetében kompenzációs felár illeti meg. Ugyancsak nem befolyásolja az egyes gabonák, olajos magvak értékesítésének fordított adózására vonatkozó előírások hatálybalépése az Áfa tv. XIV. fejezetében szabályozott jogállású, mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalanyok az e tevékenységéhez kapcsolódó termékbeszerzései adókötelezettségét. Ezért a kizárólag az Áfa tv. XIV. fejezete szerinti mezőgazdasági tevékenységet folytató, különleges jogállású adóalanyt a termékértékesítései után továbbra is kompenzációs felár illeti meg, és az Áfa tv. 6/A. számú melléklete alá tartozó termékek beszerzőjeként adófizetésre nem kötelezett.

A hivatkozott jogszabályi előírások alapján az Áfa tv. 142. § (1) bekezdés i) pontja hatálya alá tartozó termék értékesítőjéről akkor helyeződik át a termék beszerzőjére az adófizetési kötelezettség, ha a termék beszerzője:

- általános szabályok szerint adózó áfa adóalany, vagy
- kizárólag közérdekű vagy egyéb speciális jellegére tekintettel adómentes tevékenységet végző adóalany, vagy
- eva adóalany

és a termék értékesítője:

- általános szabályok szerint adózó áfa adóalany, vagy
- eva adóalany.

Az előzők mellett hangsúlyozandó, hogy az olyan, az Áfa tv. XIV. fejezete szerinti mezőgazdasági tevékenységet folytató, különleges jogállású adóalany esetében, aki az Áfa tv. XIV. fejezetében szabályozott különös adózási mód alá tartozó ügyletei mellett végzett termékértékesítései, szolgáltatásnyújtásai után az Áfa tv. általános szabályai szerint teljesíti az adókötelezettségét, felmerülhet az Áfa tv. 142. § (1) bekezdés i) pont alkalmazhatósága. Amennyiben az ilyen adóalany pl. olyan, az Áfa tv. 6/A. számú melléklete alá tartozó terméket értékesít, amelynek előállítására az adóalany saját gazdaságában történt, az adóalanyok a termékértékesítés során általános szabályok szerint adózó adóalanyként kell eljárnia, így a termékértékesítés után az Áfa tv. 142. § (1) bekezdés i) pontja alapján a termék beszerzőjét terheli az adófizetési kötelezettség (feltéve természetesen, hogy a termék beszerzője a törvényi feltételeknek megfelel). Amennyiben az ilyen adóalany Áfa tv. 6/A. számú melléklet szerinti terméket pl. továbbértékesítéssel céllal szerzi be, akkor ezt a beszerzését nem az Áfa tv. XIV. fejezete szerinti mezőgazdasági tevékenységet folytató, különleges jogállású adóalanyként teljesíti, hanem általános szabályok szerint adózó adóalanyként, így termékbeszerzőként adófizetési kötelezettség terheli (feltéve természetesen,

hogyan a termék értékesítője a törvényi feltételeknek megfelel). Arról, hogy az olyan Áfa tv. XIV. fejezete szerinti mezőgazdasági tevékenységet folytató különleges jogállású adóalany, aki az Áfa tv. XIV. fejezetében szabályozott különös adózási mód mellett az Áfa tv. általános szabályai szerint is köteles adófizetési kötelezettséget teljesíteni, az adott termékértékesítést illetve termékbeszerzést az Áfa tv. XIV. fejezetében szabályozott mezőgazdasági tevékenység keretében teljesíti-e kizárólag az adóalany rendelkezik információval. Ezért az ilyen adóalanyok célszerű nyilatkozatot adnia illetve szerződéses partnerének célszerű nyilatkozatot kérnie tőle arról, hogy az Áfa tv. 6/A. számú melléklete szerinti terméket az Áfa tv. XIV. fejezete szerinti mezőgazdasági tevékenysége körébe tartozó termékértékesítésként teljesíti-e, illetve ilyenként szerzi-e be.

A fordított adózás alkalmazására való áttérés

Az Áfa tv. – 2012. július elsejétől hatályos – 276. § (1) bekezdésében meghatározott főszabály szerint az Áfa tv. 142. § (1) bekezdés i) pontját azon ügyletek esetén kell alkalmazni, amelyek teljesítési időpontja 2012. július 1. napjára esik, vagy azt követi. Amennyiben az Áfa tv. 6/A. számú mellékletében meghatározott termék értékesítésének az Áfa tv. 55-58. §-ai alapján megállapított teljesítési időpontja 2012. július elsejét megelőző napra esik, a termékértékesítést terhelő adófizetési kötelezettséget a termék értékesítője köteles teljesíteni, vagyis egyenes adózás alkalmazandó (feltéve, hogy a konkrét ügylet nem esik az Áfa tv. 142. § (1) bekezdés f)-g) pontjai hatálya alá). Ha a termékértékesítés teljesítésének az időpontja 2012. július elsejét megelőző időpontra esik – és az ügylet nem esik az Áfa tv. 142. § (1) bekezdés f)-g) pontjai hatálya alá – az ügylet után a termék beszerzőjének nem kell adófizetési kötelezettséget teljesítenie, függetlenül attól, hogy az Áfa tv. 60. § (1)-(3) bekezdései alapján megállapítható-e a fizetendő adó megállapítási időpont, amelynek alapján az adott termékbeszerzés után az adófizetési kötelezettséget – termékbeszerzőként – 2012. június 30-án követően keletkezne. Amennyiben az Áfa tv. 6/A. számú mellékletében meghatározott termék értékesítésének az Áfa tv. 55-58. §-ai alapján megállapított teljesítési időpontja 2012. június 30-át követő napra esik, akkor az Áfa tv. 142. § (1) bekezdés i) pontja alapján a termékértékesítés után a termék beszerzője fizeti az általános forgalmi adót, vagyis fordított adózás alkalmazandó (feltéve, hogy az Áfa tv. 142. § (3)-(4) illetve (8) bekezdésében foglalt feltételek is fennállnak).

Az Áfa tv. – 2012. július elsejétől hatályos – 276. § (2) bekezdése értelmében az Áfa tv. 6/A. számú mellékletében meghatározott termékek értékesítése esetén, ha a teljesítés időpontja 2012. július elsejére, vagy azt követő időpontra esik, de a terméket beszerző adóalany az Áfa tv. 60. § (1)-(3) bekezdése szerint a fizetendő adót 2012. július elsejét megelőzően kellene megállapítania, az Áfa tv. 142. § (1) bekezdés i) pontja nem alkalmazandó. Ennek megfelelően, a főszabálytól eltérően a 2012. június 30-át követően teljesített termékértékesítés is egyenes adózik olyan ügylet esetében, amely ügylet után a termékbeszerzőnek az ügyletet terhelő fizetendő adót 2012. július elsejét megelőzően kellene megállapítania.

Az Áfa tv. 60. § (1) bekezdése alapján abban az esetben, ha a termékértékesítés után a termék beszerzője az adófizetésre kötelezett, a fizetendő adót

- az ügylet teljesítését tanúsító számla vagy egyéb okirat kézhezvételekor, vagy
- az ellenérték megtérítésekor, vagy
- a teljesítést követő hónap 15. napján kell megállapítani.

Az Áfa tv. 60. § (2) bekezdése értelmében (feltéve, hogy az Áfa tv. 60. § (3) bekezdésében foglaltakból más nem következik) az Áfa tv. 60. § (1) bekezdés szerint meghatározott időpontok közül az alkalmazandó, amelyik a leghamarabb következik be. Az Áfa tv. 60. § (1)-(3) bekezdéseiben foglaltakból következően az Áfa tv. 6/A. számú melléklete szerinti termékek a 2012. június 30-át követő teljesítése esetén a terméket beszerzőnek akkor kellene 2012. július elsejét megelőzően megállapítania a fizetendő adót, ha 2012. július elsejét megelőzően a termékértékesítés teljes ellenértékét megfizette, vagy a termékértékesítésről kibocsátott számlát 2012. július elsejét megelőzően kézhez vette.

Az előzőekre tekintettel, az Áfa tv. 6/A. számú melléklete szerinti termék értékesítése esetén az egyenes adózás alkalmazandó olyan esetben, ha az ellenérték megtérítése 2012. július elsejét megelőzően megtörtént, még akkor is, ha a termékértékesítés Áfa tv. 55-58. §-a szerinti teljesítési időpontja 2012. június 30-át követő napra esik. Egyenes adózás alkalmazandó akkor is, ha az Áfa tv. 6/A. számú melléklete szerinti termékértékesítésről kibocsátott számlát a termék beszerzője 2012. július elsejét megelőzően kézhez vette, függetlenül attól, hogy a termékértékesítés teljesítési időpontja 2012. június 30-át követő napra esik. Ez utóbbival összefüggésben hangsúlyozandó, hogy a teljesítést megelőző számlakibocsátás meghatározóan az Áfa tv. 58. § hatálya alá tartozó ügyletek esetében indokolt, vagyis olyan termékértékesítések esetén, amelyeknél az Áfa tv. előírásai alapján a teljesítés időpontját az ellenérték megtérítésének az esedékességi időpontja képezi.

Az Áfa tv. – 2012. július elsejétől hatályos – 276. § (3) bekezdése értelmében abban az esetben, ha az Áfa tv. 142. § (1) bekezdés i) pont hatálya alá tartozó termékértékesítéshez fizetett előleg jóváírásának, kézhezvételének az időpontja 2012. július elsejét megelőző napra esik, az előleg jóváírására, kézhezvételére tekintettel fizetendő adót az ügyletet saját nevében teljesítő adóalany fizeti az Áfa tv. 59. § (1)-(2) bekezdéseinek megfelelően, a termék beszerzőjének az adófizetési kötelezettsége – az Áfa tv. 276. § (2) bekezdésében foglaltak figyelembe vételével – az adóalapnak az előleg adót nem tartalmazó összegével csökkentett része után keletkezik. Ennek megfelelően olyan esetben, ha pl. 2012. június 20-án 127 000 forint előleg fizetése történik 2012. augusztus hónapban teljesítendő búza értékesítéséhez kapcsolódóan, akkor a búza értékesítőjének az előleg 2012. június 20-ai kézhezvétele időpontjában a 127 000 forint előleg 100 000 forint adóalapja után 27 000 forint összegű adófizetési kötelezettsége keletkezik. A búza értékesítésének a 2012. augusztus 8-ai teljesítésével összefüggésben a termékértékesítés 300 000 forint adóalapjának az előleg 100 000 forint adóalapjával csökkentett része után, vagyis 200 000 forint adóalap után kell adófizetési kötelezettséget megállapítania a termék beszerzőjének az Áfa tv. 60. § (1)-(3) bekezdései szerint meghatározott időpontban (feltéve természetesen, hogy az Áfa tv. 142. § (1) bekezdés i) pont alkalmazásának valamennyi törvényi feltétele fennáll).

Adatszolgáltatás az adóbevallásban

Az Art. 31/A. § (1) bekezdése értelmében az adóalanyok az adómegállapítási időszakról benyújtott áfa-bevallásában nyilatkoznia kell az adómegállapítási időszakban teljesített, Áfa tv. 142. § (1) bekezdés i) pont hatálya alá tartozó termékértékesítései tekintetében a vevő adószámáról, a termékértékesítés teljesítésének a napjáról, valamint – az Áfa tv. 6/A. számú mellékletében meghatározott vámtarifaszám szerinti bontásban – az értékesített termék kilogrammban meghatározott mennyiségéről, és ezer forintra kerekített összegben meghatározott adóalapjáról.

Az Art. 31/A. § (2) bekezdése értelmében az adóalanyok az adómegállapítási időszakról benyújtott áfa-bevallásában termékbeszerzőként nyilatkoznia kell azokról az Áfa tv. 142. § (1) bekezdés i) pont hatálya alá tartozó termékbeszerzéseiről, amelyek után termékbeszerzőként az adott adómegállapítási időszakban keletkezett adófizetési kötelezettsége. A nyilatkozat a termékértékesítő adószámát, a termékértékesítés teljesítésének a napját, valamint – az Áfa tv. 6/A. számú mellékletében meghatározott vámtarifaszám szerinti bontásban – a beszerzett termék kilogrammban meghatározott mennyiségét, és ezer forintra kerekített összegben meghatározott adóalapját tartalmazza.

Gyakorított elszámolás engedélyezése

Az Art. 2. számú melléklet I./Határidők 2./b) pontja alapján az adóalany kérelmére az adóhatóság az adóév

végéig az általános forgalmi adó gyakorított elszámolását engedélyezheti. A kérelmet – melyre nincs adóhatóság által rendszeresített nyomtatvány – írásban, az eljárásra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező adóalany székhelye, állandó telephelye, ennek hiányában állandó lakóhelye szerinti megyei adóigazgatóságához kell benyújtani. Az adóhatóság a gyakorított elszámolást – az adóév végéig – különösen abban az esetben engedélyezheti, ha az adózó beszerzéseit terhelő levonható előzetesen felszámított forgalmi adókulcs magasabb az áthárított forgalmiadó-kulcsnál, illetőleg az adózó beruházást valósít meg. Az éves bevallásra kötelezett adózó év közben negyedévenkénti, a negyedévenkénti bevallásra kötelezett adózó a havonkénti elszámolás és bevallás engedélyezését kérheti. A gyakorított elszámolás lehetőségét az adóhatóság az adóév végéig engedélyezheti. A gyakorított elszámolás évközi engedélyezése esetén az engedély szerinti bevallási kötelezettségre áttérést megelőző, bevallással le nem zárt időszakra vonatkozó adókötelezettséget meg kell állapítani, be kell vallani, meg kell fizetni. Az Áfa tv. áfa-visszaigénylésre vonatkozó szabályait természetesen az engedély alapján történő gyakorított elszámolás esetén is alkalmazni kell.

Az éves bevallásra kötelezett adóalany, az általános forgalmi adó negyedévenkénti elszámolásának és bevallásának engedélyezését kérheti az illetékes adóhatóságtól. Amennyiben az adóalany a gyakorított elszámolás engedélyezését azért kéri, mert az értékesítései az Áfa tv. 142. § (1) bekezdés i) pontja alapján fordított adózó ügylettekké váltak, kérelmét már 2012. július elsejét megelőzően benyújthatja az illetékes adóhatósághoz. Amennyiben az adóalany a gyakorított elszámolás engedélyezését 2012. július elsejét megelőzően benyújtott kérelme alapján kizárólag az adóév 2012. július elsejétől kezdődő időszakra kéri, ezt a kérelmében külön jeleznie kell. Amennyiben a tevékenységét folyamatosan gyakorló adóalany 2012. június 30-át követően kéri a negyedéves elszámolás engedélyezését, a gyakoribb bevallást és elszámolást az adóhatóság – legkorábban – a kérelem benyújtásának negyedévében, a negyedév első napjától engedélyezheti.

A negyedéves bevallásra kötelezett adóalany az általános forgalmi adó havonkénti elszámolásának és bevallásának engedélyezését kérheti az illetékes adóhatóságtól. Amennyiben az adóalany a gyakorított elszámolás engedélyezését azért kéri, mert az értékesítései az Áfa tv. 142. § (1) bekezdés i) pontja alapján fordított adózó ügylettekké váltak, kérelmét már 2012. július elsejét megelőzően benyújthatja az illetékes adóhatósághoz. Amennyiben az adóalany a gyakorított elszámolás engedélyezését 2012. július elsejét megelőzően benyújtott kérelme alapján kizárólag az adóév 2012. július elsejétől kezdődő időszakra kéri, ezt a kérelmében külön jeleznie kell. Amennyiben a tevékenységét folyamatosan gyakorló adóalany 2012. június 30-át követően kéri a havi elszámolás engedélyezését, a gyakoribb bevallást és elszámolást az adóhatóság – legkorábban – a kérelem benyújtásának negyedévében, a negyedév első hónapjától, illetőleg kizárólag a bevallással le nem fedett időszak első napjától engedélyezheti.

A gyakorított elszámolást és bevallást az adóhatóság az adózó kérelmében szereplő indokokat mérlegelve határozatban engedélyezheti. Amennyiben az adóalany a gyakoribb elszámolás engedélyezését az általa értékesített mezőgazdasági termékek fordított adózás alá tartozására tekintettel kéri, kérelmében e tényt egyértelműen alá kell támasztania, így pl. be kell mutatnia, hogy milyen nagyságrendet képvisel az értékesítései körében a fordított adózás alá tartozó mezőgazdasági termékek értékesítése. Az adózói kérelmek adóhatósági elbírálásához kapcsolódóan hangsúlyozandó, hogy az adóhatóság nem vizsgálja, hogy az engedélyezett gyakoribb elszámolás finanszírozási szempontból az adóalanyok előnyt jelent-e, amennyiben az adóalany kérelmére az adóhatóság a gyakoribb elszámolásra vonatkozó engedélyt megadta, az adóalanyok az engedély szerinti gyakorisággal kell az adóbevallási kötelezettségét teljesítenie, függetlenül attól, hogy az így teljesítendő bevallások alapján adófizetési kötelezettséget kell-e teljesítenie, vagy adóvisszaigénylésre válik jogosulttá. Ezért a gyakorított elszámolásra és bevallásra vonatkozó kérelem benyújtása során az adóalanyoknak különös gondossággal kell eljárniuk.

A gyakorított elszámolási lehetőség engedélyezésénél az adóhatósági mérlegelés különösen az alábbi szempontokra terjed ki:

- az engedélyt kérelmező adózó az elmúlt időszakban eleget tett-e adókötelezettségeinek (bejelentkezés, adóbevallás, adófizetési kötelezettség teljesítése stb.)

- megvalósul-e, hogy az adózó beszerzéseit terhelő levonható előzetesen felszámított általános forgalmiadó-kulcs magasabb az áthárított forgalmiadó-kulcsnál, vagy az adózó beruházást valósít meg.

Az adóhatóság az engedély kiadását megtagadja, ha a kérelem indokolatlan. Az adóhatóság megtagadja az engedély kiadását akkor is, ha az adózó esetében az alábbi feltételek bármelyike érvényesül

- adószám felfüggesztés hatálya alatt állt vagy adószámát törölték, vagy

- bevallási, bejelentési és adatszolgáltatási kötelezettségét nem teljesítette,

- az adóhatóság - számla-, nyugtakibocsátási kötelezettség elmulasztása, be nem jelentett alkalmazott foglalkoztatása, ellenőrzés akadályoztatása miatt - jogerősen mulasztási bírsággal sújtotta,

- legalább három alkalommal székhelyet változtatott,

- szerepel(t) az Art. 55. § (3) bekezdése vagy (5) bekezdése alapján közzéteendő adózói listán,

- 25 millió forintot elérő vagy azt meghaladó összegű adó tartozás miatt végrehajtási eljárás folyt/folyik ellene.

Amennyiben az előzőek szerinti feltételek bármelyike fennáll, az adóhatóság a gyakoribb elszámolást nem engedélyezi.

Amennyiben az adózó a kérelmet a tárgyidőszaknak (hónap, negyedév, év) olyan időpontjában terjeszti elő, hogy az engedély megadásakor már az engedélyezett gyakoriságú bevallási határidő(k) eltelt(ek), akkor az engedély tárgyidőszak kezdetétől való megadásának az a feltétele, hogy ez(eket) a bevallás(oka)t az adózó pótlólag benyújtsa.

Az engedélyező határozat rendelkező részében foglaltaknak megfelelően benyújtott bevalláshoz kapcsolódóan a bevallás késedelme miatt az adózóval szemben szankciót alkalmazni nem lehet, a bevallásban megállapított fizetési kötelezettség esedékességének időpontja az engedélyező határozat kézbesítésétől számított 15. nap, a visszatérítési igény kiutalására nyitva álló határidőt legkorábban a bevallás beérkezésének napjától kell számítani.

Amennyiben az adózó fenti kötelezettségének nem tesz eleget, úgy a gyakoribb elszámolás és bevallás csupán a következő elszámolási időszaktól, újabb kérelemre engedélyezhető számára. A feltételt, valamint annak nem teljesítése esetén alkalmazandó eljárást a határozat rendelkező része tartalmazza.